

synpunkt den exekverande makten själv betraktade och ville ha betraktad den utvidgning av avrättningarna, som på detta sätt ägde rum. I sin proklamation den 9 november ger Christiern II det sken av, att inga andra än de i sententian upptagna exekverats. Samtliga avrättade låter han där ha fått mista livet på grund av denna »rättfärdiga dom» och samtliga sålunda ha varit »uppenbarlige kättare och bannsmänniskor». Detta är konungens ståndpunkt. Hur mycket det än med skäl kan anmärkas mot denna, förstår man betraktelsesättet. Sententian har varit honom nog. De andlige hade utan betänkande fört även de av Gustaf Trolle anklagade, vilka endast var »credentes», anhängare till kättarna från 1517 års sammansvärjelsebrev, in under den dom de fälde. Den exekverande makten förde nu även andra än de dömda, endast de av samma grunder var notoriska kättare, in under domen. Bland utfärdarna av 1517 års brev befann sig Matthias av Strängnäs, Erik Johansson, Bengt Gylta, bland beseglarna — såsom man har anledning tro av uttrycket: de »biskopar och prelater, som med oss inträdde äre eller här efter inträda vilja» — förmodligen också Vincent av Skara; Gunnar Galle var en av de i Gustaf Trolles klagoskrift till påven 1519 upptagna¹. Premisserna i sententian har ansetts tillämpliga på dessa och andra. Och exekutorn har tilltrött sig att själv draga konklusionen av dem.

Det torde väl, allmänt sett, kunna sägas, att vad här skedde inte stod alltför mycket i strid med tidens vanliga rättsprocedur. Frans I, Henrik VIII, Gustaf Vasa hade väl under liknande omständigheter inte dragit sig att handla på lika sätt. Men utom att en särskild andlig sententia bort föreligga², i en punkt stod tillvägagångssättet avgjort i strid med tidens rättsuppfattning. Jörgen Homuth berättar, att då biskopen av Skara kom ut ur slottet, gick han bort till honom och frågade: »Profoss. Vad nytt?» Jörgen Ho-

¹ Jmfr ovan s. 50 och Acta pontificum Danica VI, 261.

² c. 13. de hæret. V. 7: *Damnati* vero præsentibus secularibus potestibus aut eorum ballivis relinquuntur animadversione debita puniendi; c. 15 ibid.: *Damnati* vero per ecclesiam saeculari iudicio relinquuntur.